

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Apáczá-utca 3. sz.

A lap szellemi részére vonatkozó közleményeket a szerkesztőség címére kérjük beküldetni.

Egy hasábos petitsor 5 kr. Hirdetés-bélyeg 80 kr.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézhetők.

LAPTULAJDONOS:

A SZENT-LÁSZLÓ-NYOMDA-RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.

FELELŐS SZERKESZTŐ.

DR. PERSZ ADOLF.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre . 6 frt — kr.

Félévre . . 3 » — »

Negyedévre . 1 » 50 »

Egy hónapra — » 60 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre . 8 frt — kr.

Félévre . . 4 » — »

Negyedévre . 2 frt — kr.

Egy hónapra — » 80 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre 10 frt — kr.

Félévre . . 5 » — »

Negyedévre . 2 » 50 »

Egy hónapra 1 » — »

Egyes szám ára 4 kr

Állami bevételeink.

II.

(—a.) A nemzeti párt nagy tehetségű vezérpolitikusának, Horánszky Nándornak monumentális beszéde mindennél világosabban kimutatta, hogy a költségvetés szörnyű gyenge lábakon áll, semmiféle realitással nem dicsekedhetik. Még csak meg sem kísérelték a csekély számú kormányparti szónokok megdönteni Horánszky hatalmas érveit és mégis panaszkodnak, hogy az ellenzék nem tartja realinak a költségvetést.

Előző cikkünkben kimutattuk már, hogy az állami költségvetésnek bevételei nem felelnek meg a valóságnak, hanem nagyon is messze maradnak attól. De beismerjük készséggel mi magunk is, hogy e cikkünk nem volt teljes; csak a belügyi és pénzügyi miniszteriumok költségvetésének néhány tételét ölelte fel. Nehogy egyoldalúsággal vádolhassanak bennünket, kiegészítjük multkori cikkünket, kiterjesztjük a vizsgálódást a többi miniszteriumok költségvetéseire is.

Legnagyobb bevételi-szaporodást tüntet fel a kereskedelemügyi miniszterium költségvetése. Dániel miniszter nem akar gaszkodni. Ő egyszerre *tíz és egy negyed millióval* akarja emelni a magyar állam bevételeit. Legyen áldás az ő nemes törekvésén. Valóban kár, hogy a reális gondolkozású szakférfiak, Horánszkyval élükön, megfosztanak bennünket a reménytől, melyet Dániel miniszter költségvetése nyújtott a nemzetnek.

Az még csak hagyján, hogy a *posta, táviró és távbesszélő* jövedelmeit egy millióval tette magasabbra a miniszter, ámbar nagyon is kérdéses, be fog-e válni ez az emelés a valóságban is? De hogy az *államvasutak* bevételeit 6.200.000 forinttal tette magasabbra, az már a könnyelműséggel határos. Tudvalevő dolog, hogy az

idei első félévi deficit javarészből onnét származott, hogy az államvasutak bevételei még csak megközelítőleg sem érték el az előirányzott 88 milliót, és ennek dacára van bátorsága a miniszternek 6 és egy negyed millióval többre tenni azt. Igaza van Horánszkyknak, hogy az ilyen eljárást nem lehet másnak tartani, mint »mesterséges költségvetési összeállítás«-nak, mely megbízhatóságra igényt nem tarthat.

Sokkal kevesebb igényei voltak a ser-tésvész áldozatának, *Festetich volt földmivelésügyi miniszternek*. Ő megelégedett szerény 98,194 frnyi emeléssel, mely csaknem kizárólag az állami erdők üzemeinek bevételeire esik. Kevéssel emelte a bevételeket, de annál nagyobb a remény, hogy az a kevés bevételi többlet valóban be is fog jönni.

Nem sokkal több kilátást nyújt a *vallás és közoktatásügyi miniszter* sem. Összesen 165,837 frtal reményl több bevételt. Annál szomorubb, hogy ez a so-vány remény is — az aránytalanul magas *tandijra* van alapítva. Éppen most vesz-szük az elszomorító hirt, hogy a budapesti egyetemnek 100 tanulója elveszti a félévet, mert nem tudták megfizetni a 30frtnyi félévi tandíjat.

Valóban sajnálatra méltó és botrányos dolog, hogy nálunk, ahol különben mindenre jut pénz, tudnak egy huszadrendű lóért 125,000 frtot adni, tudnak az oszt-rák banknak 20 milliós kamatnélküli kölcsönt adni, — a kulturális intézetekre morzsa is alig jut. A majdnem fél mili-árdnyi költségvetésből összesen 10 mil-lió jut kulturcélokra, tehát 1/10-ed rész, a többi pedig felemészti az adósságok ka-matjai, hadügyi és közösigyes kiadások.

A közoktatásügyi intézeteket arra utal-ják, hogy a tandíjakból éljenek meg. En-nek az a következménye, hogy a tandi-jakat magasra emelik, az igazgatóságok

fukarkodnak a tandíj-elengedésben, sőt az első félévben senkinek el nem engedik, ha még oly szegény is az a tanuló és ha még oly jól tanul is. Nem Budapesten, de Kamcsatkában sem lenne szabad meg-történnie annak, hogy 100 egyetemi pol-gárt kicsapjanak egyedül azért mert sze-gények, mert a tulságosan magas tandíjat meg nem fizethették.

Összegré nézve jelentéktelen, de azért hallgatással alig mellőzhető az az emel-kedés, melyet az *igazságügyi* tárca tüntet fel. 30,000 frttal többet akar bevenni Erdély miniszter a milleniumi évben a *büntetés-pénzekből*. Sajátságos színben tünteti fel a modern államot ez a cse-kélyesség. Az következik u. i. ebből, hogy az állam spekulál polgárainak gonosz-ságára és abból tőkét csinál.

Különben ez a számítás is homokon épült, mint a többi. Csáky szerencsétlen februári rendeletét vissza vonta a kor-mány, tehát ezen a czimen kevesbedni fognak a büntetés-pénzek, ha csak nem kárpótolják e veszteséget az — anya-könyvvezetők.

Vagy talán arra számít a kormány, hogy a milleniumra szaporodni fog a ki-hágások száma? Ez kétségkívül nagyban fogná emelni a millenium dicsőségét és a magyarságnak e tekintetben a nélkül is igen jó hírnevét.

A közigazgatási bizottságok és a miniszterelnök.

Laptársunk a »Nemzeti Ujság« a követke-zőket írja:

Báró Bánffy Dezső innen-onnan kisajátítja az összes miniszteriumok ügykörét abból a czélból, hogy a miniszterelnökségbe centrali-zálja az egész közigazgatást.

Erre mutat az a kezdeményezés, a mely-lyel a közigazgatási bizottságokat úgy akarja átalakítani, hogy tulajdonképpen a közigazgatás-nak eme organumai inkább a miniszterelnök-ségnek legyenek eszközei, mint szolgálják az

NAGY NOVEMBERI ELADÁS

Női ruhaszövetekben és téli felöltőkben

tényleg kivételes árakon

SZANDICZ ADOLF áruházában,

Bémer-tér, Lévay-palota.

állami és autonom közigazgatást úgy, a mint ezt a törvény rendel.

E tárgyban értekezlet is volt a miniszterelnökségben az összes miniszteriumok képviselével s az értekezlet bevallott anyagát a közigazgatási bizottságok féléves jelentésének szerkesztésére vonatkozó utasítás megállapítása képezte.

Miután a miniszterelnök magához cenzuralizálta a nemzetiségi, a honvédegyezési, szerb egyházi ügyeket, továbbá okkupálta a belügyminisztertől a rendőri ressortba tartozó szocialista mozgalmak legfőbb ellenőrzését a cenzuralizáció újabb kirándulása a közigazgatási bizottságokat érinti, ahol a miniszterelnökség eddig képviselve nem volt.

Perczel Dezső belügyminiszter készséggel megnyugszik a miniszterelnök eme beleavatkozásában s nem törődik azzal, hogy a miniszterelnökség ingerenciát gyakorol a bizottságok jelentéseinek szerkesztésére, mert ő most szívesképpen az anyakönyvi felügyelőket hozza összeköttetésbe a bizottságokkal a mi ismét törvénysértés, mert a közigazgatási bizottságokról szóló törvény taxative sorolja fel a közigazgatás ott képviselhető organumait.

Ugy a miniszterelnök, mint a belügyminiszter tulkapása csak újabb illusztrációja annak, hogy a kormányzás Magyarországon a törvények egyszerű negligálásával történik.

Ellenzéki győzelmek.

Még folyton érkeznek a tudósítások az ellenzéknek s kivált a néppártnak a törvényhatósági bizottsági tagok választásánál kivívott győzelméről.

Legújabbán *Bácsmegyében Szentiván községben*, a kormánypárt minden erőlködése dacára, a néppárt jelöltje, a liberális jelölt 59 szavazatával szemben 74 szavazattal győzött. Igen jellemző, hogy a győztesek áldomásán az ellenzékre szavazni kellett előljárók és bizalmi férfiak is résztvettek.

Trencsénmegyében a bánfalvi kerületben, a liberálisok szokásos terrorizálása dacára, mind a négy néppárti jelölt, és pedig 69 szavazat ellen 269 szavazattal fényes győzelmet aratott.

Zólyommegyében Gyetván, a kormánypárt

csufos vereséget szenvedett, míg ellenben a néppárt impozáns győzelemhez jutott, amennyiben mind az öt néppárti jelöltet a liberálisok egy-két szavazata ellen, körülbelül 200 szavazattal, megválasztották.

Nyitra megyében a néppárt jelöltjei újabban nyolcz helyen győztek.

Veszprém megyében a néppárt kilencz új helyet hódított.

Magyarország millenniuma.

Irta: Bársony István.

I.

A jövő, 1896-ik évben ezer esztendeje lesz már annak, hogy a magyarok ősei Árpád vezérrel az élükön, elfoglalták a Duna-Tisza mentét s ezen a tejjel-mézzel folyó Kánaánon megalapították Magyarországot. Sok dicsőséget aratott a magyar nép ez alatt az ezer év alatt a harcmezőkön; sok viszontagságon is ment keresztül; de jó és balsorsban egyaránt megmaradt mindenkor magyarnak, szabadságszerető büszke népnek, amelynek Árpád óta van már alkotmánya s amely az ő alkotmányának a védelmében páratlan példát adott a világ minden szabadságszerető nemzetének.

Ezer éves dicső múlt után, amelynek oly sötét időszakai is voltak, minők a tatárjárás, a mohácsi vész s a török hódoltság: ma is fennáll az aránylag kis magyar nemzet s ámbár sokáig védőbástyája volt egész Európának a pogányság inváziója ellen, pótolni tudta nagy nemzetközi előrsi szolgálatában szenvedett hátramaradását; utól tudta érní a civilizáció magaslatai felé haladó népeket; beállott azok előre törő soraiba s most nemes bizonyítékát készül adni annak, hogy elfoglalt helyét a fejlődés minden képességével s a haladáshoz szükséges erővel állotta meg.

Ezt a bizonyítékot a jövő évi budapesti millenniumi kiállítás sorozatában s az ezzel kapcsolatosan elkészülő nagy nemzeti alkotásokkal együtt fogja Magyarország a művelt világ ítélete alá bocsátani.

Amit a magyar állam mai területén 322,310 □ kilométeren, az ország tizenhatszáz millió főnyi lakossága a magyar haladás és műveltség dokumentumaiként összehordhat egy nagyszabású nemzeti közkinctárba: azt mind látni fogjuk a millenniumi kiállításon. Ami a magyar nép és magyar föld nemzeti sajátága, érdekessége, termelése: az együtt lesz egy rendszeres, óriási gyűjteményben, hogy örvendhessenek neki azok, akik mindazt a magokénak vallják s hogy

rokonszenvet és barátságos indulatot keltsenek az életrevaló magyar nép iránt azokban az idegenekben, akik a külföldről jönnek majd hozzánk, mint a mi kedves vendégeink. Ha idegenek is ők nekünk vérök és faji származásuk törvénye szerint, de édes testvéreink mindnyájan a humanizmus alapján s az emberiség közös nagy érdekének, a civilizációnak a szolgálatában.

Am azt, amit Magyarország a mai napon mint haladásának fokát felmutatni képes, megtalálhatók részletekben, itt-ott, ünnepies kiállítás nélkül is: hisz a műveltség félreérthetetlen nyomokat és jeleket hagy mindenben, a mit magasztos hatalmába kerít; s a fejlődés egyik nagy erejű harciosa, a nemzeti ipar, ezer meg ezer változattal tárja ki produktumait, bármerre forduljon is a kíváncsi szem.

De a mult idők érdekes maradványai, egy nemzet ezer éves történelmének a fenmaradt emlékei, némely esetben a fenyegető semmiválástól szerencsésen megmentett ereklyéi, nem kínálkoznak uton-utfélen, hogy gyönyörködünk bennök, vagy hogy a tanulságokat levonván belőlük: épüljünk általok. A muló esztendők elviszik magukkal a bennök fogantatott aktuálitást, s a mit az új idők kívánalma, divatja, haladása immár muzeumokba valónak itél: nem kerül az többé különös ok nélkül a maga egykori fényével a nyüzsgő, eleven világba. Arra, hogy az ily letűnt érdekességek ismét felszínre kerüljenek s a nagy közönség érdeklődésének a középpontjává tétessenek, csakugyan ritka alkalom kell, olyan, a minő a mi ezredéves kiállításunk lesz. S ez a történelmi nevezetességű, a magyar nemzet életében örökké páratlan fontosságú kiállítás teljesíteni fogja e részben is hivatását; élénk fogja tární mindazt, a mi a honfoglalás óta mint jellegzetes magyar alkotás ismeretes; az ősmagyar honfoglaló harciosa földi maradványairól átröpülhet majd tekintetünk az első keresztény magyar királytól ránk maradt örökségre, végignézhetjük emlékeinkben a letűnt századokat, kronologikus sorrend szerint tünődhetünk el azon, hogy mily fokozatokban fejlődött Magyarország oda, a hol ma van.

Ezért lesz a jövő év május másodika (a millenniumi kiállítás megnyitásának a napja) igazi nagy ünnep a magyar nemzet történetében minden időkön át. Már ezért is érdemes lesz az egész művelt külföldnek elfáradni hozzánk, a mi barátságos vendégszerető fővárosunkba, hiszen ezer év történelmének a kézzelfogható jelei, megelevenült maradványai ily nagyszabású csoportosításban tultehetnek érde-

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Asszonyi praktikák Párisból.

— A „Tiszántul“ eredeti tárczája. —

Irta: X. Y. Z.

— Adjon Isten jó napot bátyám!

— Fogadj Isten, de azért nem muszáj azt olyan hangosan mondani, hogy bátyja vagyok.

— Igaza van, még azt találják hinni, hogy öregebb mint én. No de mindegy. Hová megyen?

— Hát hová mennék, csak a Kargerbe.

— Csakis. Hát majd én is magával tartok, az úgysis jóváhagyott hely. De meg szeretnék is valamit elmondani magának. Ne féljen nem a gyöngyvirágról szölok; a párisi hunczfutságról.

— De messze fut a hunczfutságról; találhatna azt itt is eleget, ahonnan a mesterei kerünek ki a hunczfutságnak; ahol a főmufti Tisza Kálmán született . . .

— De meg most a bukások és sikkasztások idejét éljük, hogy tehát úgy ne járjunk, mint a Lászlómalmosok, túl ne járjon az eszünkön valami szédelgő, jó lesz kiismerni a praktikájukat. A minap tehát a Szajna Babelban egy gazdag ékszerészczég esett ilyen asszonyi praktika áldozatául. Fényes equipage állott meg nagy szerszámcseréttel a bolt előtt, melyből elegáns distingváló urhölgy lebegett be az üzletbe. Azt mondta, hogy ő menyé Vernicourt grófnének, aki ez idő szerint Párisban van, hogy unokáját, kistafirozza. Mivel azonban, fájdalom, megbetegedett s csak a hotelban választhat egyéb czikkeket között is kéreti a

czéget, legyen szives egy egész stafirung ékszert 50—60.000 frank értékben ide küldeni. A Vernicourt név igen jó hangzású, de meg az urhölgy is egészen tiszteletreméltónak látszott; mindezek dacára az ékszerész a legnagyobb elővigyázatot kötötte segédje szívére, különösen megparancsolta neki, hogy az ékszereket, melyek 100.000 franknyi értéket képviseltek, valahogy szem elől el ne tévesze. Vernicourt grófné a legegánsabb hotelek egyikében volt szállva; több nagy szobát vett ki s egész cselédségét magával hozta. A segédet egy inas fogadta s vezette be egyik terembe honnan a nyitott ajtón át beláthatott a másik szobába, amelyben egy ágyban félig ülő helyzetben látott egy előkelő idősebb hölgyet, aki fehér selyem szöveteket vizsgált s válogatott nyilván a menyasszonyi ruha számára; többen vették körül az ágyat szorgoskodva körülötte. Menye is köztük volt s mihelyt megpillantotta az ékszerészt e szavakkal »Ah mama válogathatunk most már az ékszerekben is; itt van a segéd« elhagyta a szobát s az ékszerésztől elvéve a szekrénykét az ékszerekkel visszatért az ágyhoz. Ha volt is eddig valami aggodalma a segédnek ekkor már egészen eloszlott, hiszen az ajtó nyitva állt s jól láthatta, hogy tartja az öreg grófné az ékszereket a világosság elé, vizsgálva hol a köveket, hol a munkát. Megerőltette magát, vagy hirtelen ájulás fogta el? elég az hozzá, hogy hirtelen hátrarogyott s a segéd hallotta az ifjú grófné aggodalmas fölkiáltását: »Anyám, édes anyám, mi bajod?« és nyomban orvosért küldött. Tíz perc múlva belépett az orvos a salonba, innen a beteg szobájába, behúzza ma-

ga után az ajtót. Most már aggódni kezdett a segéd, hangos szívdobogással várta az orvos visszatértét. Várhatta, várt egy óráig; a grófné állapota aggasztó lehetett, mert suttozó hangon beszéltek odabenn; másfél óra mult el; most már teljes csönd állott be, retteptő gyanu támadt a segéd lelkében; fölszakítja az ajtót . . . a szoba üres volt. Csalás, komédia volt az egész: a grófné, az orvos, a szolgák az egész csak háló volt, finoman, ravaszul szőtt háló, amelybe kövér hal került belé s az ékszerész üthette a szédelgők nyomát . . .

— Ejnye a disznófülű . . . Így higgyen az ember az asszonynak.

— Ki mondja hogy higgyen? Még a cigány is azt húzza, hogy asszongya:

»Ne higyj neki!«

De olvastam egy még agyafürtőbb asszonyi praktikát: Egy hires párisi tébolyda igazgató orvosához egy feketébe öltözött, mélyen lesujtott hölgy jött s elbeszélte neki, hogy férjén, egy gazdag gyároson egy idő óta az üldözési mánia tünetei mutatkoznak, mely alkalommal azt állítja, hogy azokat meg kell kerítenie; ha pedig valaki az ellenkezőről akarja meggyőzni, dühösségi roham szállja meg és tör ront mindent. Rokonai azt a tanácsot adták neki, forduljon H. J. orvoshoz. Kéri tehát az igazgató-orvost, vegye föl legalább egy időre szánelomra méltó férjét az intézetbe. Az igazgató késznek nyilatkozott arra vigasztalta a szép szerencsétlent, aki még az ő megkeményedett szívét is megrendíté panaszával, végre megbé-

kesség dolgában minden képzelhető fajláján a muzeumok rendszerint egyoldalú s a mellett mindig temető jellegű gyűjteményein.

Avagy hol van a világon állandó gyűjtemény, amelynek ötszázhuszezer négyszög-méter terület kellene a befogadására, mint ahogy kell a jövő évi magyar millenáris kiállításnak, a mely területnek a beépítése ötödfélmillió forintnál jóval többet nyelt el? Tudunkkal nem volt még sehol a világon országos kiállítás, a melynek ily területre lett volna szüksége, de nem is volt még ország, amelynek az jutott volna eszébe, hogy kerek ezer év fotografiáját teremse meg egy ilyen millenáris kiállításban. S ezen a csinos területen százhatvanöt különféle csarnok és egyéb kiállítási épület van, legnagyobbbrészt igazi paloták.

(Folyt. köv.)

Lapszemle.

Budapest, 1895. nov. 19.

A »Magyar Állam« »Ki a gazda?« czikében azt írja: a római katolikus népiskola ez idő szerint in concreto lóg, mint a Mahomet koporsója a levegőben: egyik oldalon van az egyházi, a másikon a királyi tanfelügyelő, ha nem hanyagolja el mindkettőt az oly szükséges iskolafelügyeletet, sokszor áldatlan versengés támad, kivált oly helyeken, ahol az anyanyelv nem a magyar.

A közoktatásügyi kormány pedig nem elég őszinte szemben a katolikus jellegű népiskolákkal s nem elég határozott stréber tanfelügyelővel szemben.

Mint hogy a kétes állapot alatt leginkább a katolikus népiskolák szenvednek, azért a népiskolai felügyeletet hatásosabbá kellene tenni s világosan megállapítani: »ki a gazda a katolikus népiskolában?!«

A »Hazánk« »Sisypus és — Streber« című cikkében ezeket írja: egy államtitkári állás üres, egy miniszteri bársonyszék megürül-félben. Természetes tehát, hogy ilyenkor Berzeviczy Albertnek nagy beszédet kell tartania, mindegy, akármiféle kérdésben, legyen az antisemitismus, műtrágya-gyártás, szesztermelés, sertésvész, liberalismus, püspöki kinevezés, szemétkihordás államosítása, Tisza Kálmán, sárprendszer jogosultsága stb., csak beszéljen, hogy ezzel jelentse, hogy »itt vagyok« és »mindenre képes vagyok.« Igazán egy Berzeviczynek kellett jönnie, kit — magunk is belátjuk, — morális elvek felismerésére megtanítani akarni, sisypuszi munka volna.

A »Budapesti Hírlap« »67—75« jeltű cikkében a kiegyezést tárgyalva azt mondja: hogy az intézmények és a nemzet kezelésének, a törvények végrehajtásának, a kormányzás szellemének a kérdésében nem megyünk a természetes fejlődés útján előre: az sajnos; de hogy éppen hátra megyünk, az az 1875. vészes szelme. Ne adja Isten, hogy még sokáig grasszáljon, mert megeshetik, hogy teljesen diszkreditálja a 67-et.

A »Nemzeti Ujság« »Hatalmi politika« cím alatt azt írja: a kormánypárti sajtó egész szenvedélyvel támadja egy idő óta gróf Apponyi Albertet. A taktika ebben a koncentrált és úgy látszik kiadott jelszóra megindult támadásban világos. Minden eszközzel és minden áron befekteteni igyekeznek a nemzet előtt azt a férfiut, a kiből ebben az országban a jók java a vezért látja.

A »Magyarország« »Utazó miniszterek« cím alatt azt írja: az ország bármely sarkában nyitnak egy közintézetet vagy avatnak fel egy épületet, Bánffy pionirjai mindenütt ott vannak és dicsőítve dicsérik Bánffy politikáját, mint ez legutóbb Szent-Gothárdon is történt.

Egy ellenzéki képviselőnek kellett felállni hogy a kortes urakat eszükre térítse és kijelentse, hogy ez az ünnep még se arra való, hogy itt a miniszterek kortes-politikát folytassanak. Ha a miniszterek kortes-utra akarnak indulni, ám tegyék azt meg saját erszényükre, bevallott czéllal és ne akarják egy ismert szemfényvesztéssel itt is a közönséget megtéveszteni és egy vidék kulturünnepét korteszélokra lealacsonyítani.

A »Pesti Napló.« »A bűnvádi perrendtartás vezérelveit« fejtegeti és a javaslatra nézve azt írja: a javaslat által fakultative engedélyezett kereszkérdezés oly sok mindenféle feltételektől függ, hogy komoly kísérletnek tekinteni nem lehet. A bírói hatáskörnek kellő szabályozása, amely a kérdészi jognak elvonására is kiterjedhet, mihelyt a bíróság meggyőződik arról, hogy a kérdezőnek a kérdések tevésére nincs kellő tehetsége, minden aggodalmat eloszlatathat s a javaslatot egy korszerű reformmal gazdagíthatja.

A »Magyar Hírlap.« »Száz deák« című cikkében ezeket írja: a budapesti egyetem nagytekintetű tanácsa száz lelket dobott ki az utcára...

Száz deák, aki pénz híján a tanulmányait megszakítani kénytelen: száz félbemaradt egzisztencia, amelyben fölkeltették, de ki nem elégítik a tudás szomjúságát s éhségét: száz

proletár. S ha az ország első (majd azt mondtuk: egyetlen) univerzitása minden félévben száz proletárt produkál, ez egy emberöltő alatt csinos kis tartalékot szolgáltat a kitagadottak táborának.

A »Nemzet« »A harmadik« című cikkében így tetszeleg magának:

El lehet mondani, hogy az általános budget-vita kimenetelének döntő fordulatot adtak a Pulszky Ágost, Berzeviczy Albert és Láng Lajos beszédei.

Pulszky Ágost lerakta ennek az ügdyöntő parlamenti sikernek súlyos, megrendíthetetlen fundamentumát.

Berzeviczy Albert fölépitette a karcsu, mégis erős oszlopokat, pilléreket.

Láng Lajos ma föltette rá a fénylő, büszke tetőt s a kész alkotást megaranyozta a kedély, finomságával oly mélyen sebző ironia magasabb derűjével!

Az »Egyetértés.« »Gróf Apponyi 67-es alapjára« vonatkozólag azt mondja: nagyon helyesen cselekedte gróf Apponyi, hogy ily tisztán kifejtette álláspontját; mert nincs a politikában veszélyesebb dolog, mintha az álláspontok nincsenek tisztán körvonalozva.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

November 19.

Ülés kezdete 11 $\frac{1}{2}$ órakor.

Elnök: Szilágyi Dezső.

Jegyzők: Perczel Béni, Molnár Antal, Hévízy János.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy Dezső báró, Lukács László, Perczel Dezső.

A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után

Következik a napirend: az 1896-ik évi költségvetés általános tárgyalásának folytatása.

Vajay István:

A világtörténelem ismétlődik.

T. Ház! Magyar hazánk ezer éves fennállása ünnepének előestéjén egy közgazdasági és erkölcsi tökéjében tönkretett nemzet szabadság és jogtíró kormánya a költségvetés megszavazását kívánja, anélkül, hogy egy mentő eszme révén igazolni tudná létjogosultságát és a közügyek vezetésére való rátermettségét. Nagy

hosszal fölkiáltott: »Ime egy idegen, egy orosz ur mily kegyes és jótékony. Mi csak nem maradhatunk mögötte: pauvre garçon, itt az én adományom.« Adott neki valamit, példáját többben követték. A torta tálastul együtt még akkor is meg lett volna fizetve bőven, ha nem erre a czélra szánták volna. Barátom elmondta egy rendőrnek az egészet, ki azután felvilágosította őt, hogy az az öreg asszony, aki először adott, nagymamája a fizkónak s hogy ezt a szédelgést azelőtt Place Clichy-n üzték.

»No lássa azért mondom én, hogy ne menjen a doktor ur sehová, mert nemcsak sok hunczut ember, de sok hunczfut fehérchseléd is van ezen a világon!«

»Van ám, de itt a Kargerbe nem kell félni. Itt legfeljebb az eshetik meg az emberrel, hogyha sokáig talál maradni, hogy meghallja a poharak közt az oldalborda hívó hangját:

»Hazagyütt már mind a gulya, mind a ló,
Gyere haza, vén akasztani való.«

Ettől pedig nem fogy el se a pénz, sem a becsület.

Azért hát igaza van: »Csakis Kargerbe!«

A p r ó s á g.

Figyelmes rabló.

Bíró: Ön azt mondja, hogy gonosz szándék nélkül hatolt be éjnek idején a lakásba. Miért vetette le cipőjét az ajtó előtt?

Betörő: Instálom, tekintetes bíró ur, azért, mert azt hallottam, hogy beteg van a házban.

szélte vele a szerencsétlen átvitelének részleteit. Másnap fényes fogat állott meg a »Rue de la Paix« egyik legragyogóbb ékszerboltja előtt, melyből elegáns hölgy lebbent le s magát mint dr. H. J. igazgató, hűgát mutatta be, aki kérti általa az ékszerész, küldjön át néhány értékes gyöngy és gyémánt-nyakéket neki megtekintés végett, mert ő elfoglaltsága következtében nem szakíthat magának annyi időt, hogy a boltba jöjjön; egyébiránt a segéd eljöhét mindjárt a fogaton, hogy minél előbb czélt érjenek. Az igazgató- orvos a rendelő szobában fogadta mindkettőjüket. A hölgy ekkor — a mint azt az orvossal előre megállapították, átvette az ékszeres szekrénykét a segédtől s kiment a szobából, hogy átöltözzik s visszajövet közösen tekintik meg a drágaságokat. Az orvos ezalatt beszélgetett a segéddel, ki pillanatról pillanatra nyughatatlanabb lett s végre az ékszeresekre terelte a beszélgetést. Az orvos, hogy páciense lelkiállapotát kiismerje, tökéletes tudatlanságot színlelt, állítva, hogy tévedésnek kell lenni a dologban, ő nem tud az ékszeresről semmit. A segéd majd kővé meredt ijedében, s izgatottságtól remegő hangon így szólt: »Uram, ön meg akar minket koppasztani? Hol vannak az ékszeresek? 150,000 ezer franknyi ékszer hoztam magammal, adja vissza rögtön!« »De édes barátom, ne izgassa föl magát; ez csak rögeszme, önnek nincsenek ékszeresek, csak képzeldök. Erre azután szegény ékszerész nem csoda, ha dühbe jött. »Mit?! Nincsenek ékszeresim?! Talán megbolondult az ur, hogy ilyeneket beszél! Szeretném látni!« s ezzel felugrott s azon ajtónak rontott, melyen

át a hölgy távozott. E pillanatban az orvos jeladására ápolók léptek elő, akik nem törődve kiabálásával, rugdalódzásával, megkötözték, s egy magános czellába dugták, ahol addig dühöngött, míg ki nem merült, s összerogyott. Csak este szabadulhatott meg, midőn főnöke nyugtalankodva a segéde hosszas kimaradása s az ékszeres miatt, eljött az intézetbe s felvilágosította a megcsalt orvost, mely alkalommal persze őt is felvilágosították, de nem nagy öröme; a drága ékszeres oda veszték... a szédelgő urhölgy mindnyájuknak túljárt az eszén!«

»Hát aztán mondja csak doktor ur, hiszi ezt?«

»Miért ne hinném, hiszen nem a »Nagyváradban« olvastam...«

»No hát ne menjen a doktor ur Párisba, mert kevesebb észszel is berántják, mint az aranyműveseket, ha ilyen hiszékeny. Különbösen si non e vero, e ben trovato.«

»Mi a devla, még olaszul is tud Szidor bátyám!? No hát elmondom még, ami egy barátommal történt a Szajna mellett. Tudja a csak olyan kisebb behuzás, ha meg is tesz rajtam, meg nem bukom belé. Barátom tehát a »Boulevard des Capucins«-en sétált, midőn egy hölgyet pillantott meg, akinek kalapján egy kis kitömött majom ékeskedett, karján pedig egy eleven. Egy tortavívő gyerek tette figyelmessé erre a nagyvárosi Csicsónéra nevetve: »Nini három majom.« E perczen a torta lepottyant a fejről s ő elbődülve, barátomat kezdé okozni a szerencsétlenségért. Barátom persze adott neki egy frankot, hogy elhallgattassa. Ezt látva egy idősebb dáma, nagy pát-

idők vetik előre árnyékukat. Ezek nagy embereket követelnek. Nagy világesemények küszöbén áll egész Európa. Szükség volna mindnyájunk együttérzésére s összetartására. E helyett politikai, társadalmi, vallási, közgazdasági és nemzetiségi visszavonás az egész vonalon. A száz év előtti történetek megújulnak. Nemzetek éheznek kenyér és igazság után, mert a szivekből kihalt az Isten, igazság, haza és ember szeretet. Nagy bűnök büntetéseül nehezedik reánk a szenvedés. Országok recsegnek és trónok inognak, ma is, mint száz év előtt. Még a közmegegyezés is ugyanaz: »A jelen állapotok tarthatatlanok. Nyomorba és szolgaságba süllyesztett nemzetek jajszáva tölti be Európát. A megsértett, de ki nem engesztelt jogrend és igazság villogó törrel közelíti meg az állam fők szívet és elállítja dobogásukat, mert nem tudtak a kenyér és igazság után éhező népeket dobogni.«

Mindenütt az édes anyai föld és föld népének s ezzel együtt a kisiparosnak és kiskereskedőnek határtalan elhanyagolása és szabad fosztogatási zsákmányul való odadobása a hazát és nemzetet soha nem ismerő pénzhatalmaknak s hazát is eláruló csatlósáknak. A kormányok nem atyái a népeknek, hanem alázatos szolgálói és segítő társai a nemzeteket kiszípolozó nemzetközi pénzembereknek. A hazai földet és terményét kiszolgáltatja a kormány a bürzének. Mert a bürze bankjai kitartanak egy sereg képviselőt s ezek támogatnak minden kormányt, mely a bürzét kiméli. A kormány rászédte a nemzetet, s most a választások előtt a nemzetől remeg; ezért hamisítja meg a szavazó lajstromokat, ezért szegődött Tarnóczikát. De azért ne bizza el magát a kormány, mert a Tarnóczy szabású elnökökkel szemben a népfenség alkalmazni fogja a rögtönítélő bíróságot s az Etelközi vérszerződést, ki az alkotmányt lábba tapossa, haljon meg. Ilyen kormány, mely elhanyagolja az ország közgazdasági érdekeit nem szavazom meg a költségvetést (Zajos helyeslés. Éljenzés a baloldalon.)

A horvát »testvéri« érület.

Josipovich Géza beszéde elején a zágrábi eseményekkel foglalkozik. Elismeri, hogy a Zágrábban történt legutóbbi dolgok nagyon is alkalmasak arra, hogy a két ország közötti jó viszony, testvéries érület harmoniája megzavarassék, de ő a legjobb lelkiismerettel mondhatja, hogy a horvátországi viszonyok korántsem oly ziláltak, nem oly feketék, minőknek itt festették. Horvátország lakosainak nagy többsége testvéries érülettel viseltetik a magyar nemzet iránt s a hivatalos apparatus is a legszigorubbán ügyel fel a közjogi kapocs sértetlen fentartására s a kiegyezés szellemének megvalósítására.

Elesik tehát az a vád, mintha Horvátország nem respektálná azt a közjogi kapcsolatot, mely a két országot összefűzi.

Hosszasabban fejtegeti a két országnak egymáshoz való viszonyát s kérde, hogyha az ellenzék elismeri e két ország állami közösségét, ha elismeri azt, hogy a horvátok ép oly joggal és kötelezettséggel bíró polgárai az országnak mint a magyarok, miért követelnek a horvátoktól az ország zászlójának megsértéseért oly elégtételt, minőt csak idegen nemzetektől szokás követelni?

Veszedelemes theoria az nagyon.

Fenyegetés a bársony székéből.

S kéri az ellenzék, hogy ne kisebbítsék s ne bántásák a horvát nemzetet, mert jöhet idő, amidőn Horvátország lesz az a kis egér, mely a hálóba szorult oroszánt megszabadítja. (Nagy zaj. Felkiáltások a baloldalon: Fenyegetés?)

Egy esőpp emlék Tisza multjából.

Issekutz Győző polemizál Josipovich Géza beszédével s azt mondja, hogy Josipovich téved közjogi fejtegetéseiben. Papp Géza beszédében

azzal vádolja az ellenzék, hogy minden alapos ok nélkül a legkiméletlenebbül támad, sőt a személyi tisztességet is bele vonja a vitába. Hát ez egyszerűen nem igaz. Ha a szabadelvű párt kiméletlen támadásokban akar gyönyörködni, akkor térjenek vissza a 70-es évek elejére s tanulmányozzák Tisza Kálmán működését. (Zajos tetszés.) A nemzeti párt sohasem vétett az egyéni tisztesség ellen, a szabadelvű párt azonban jónak látja még a gyanúsítás fegyverét is felhasználni Apponyi személye ellen.

NAPTÁR.

— November 20. —

Szerda. Róm. kath. Val. Bódog. Prot. Emilia. Gör. kel. Mihály ünn. Izr. 3.

Nap kel 6 óra 55 p., nyug 4 óra 4 p. Hold kelte 11 óra 8 p., nyug. 6 óra 55 p.

- Novemb. 23. A Berettyó-társulat közgyűlése d. e. 10-kor.
 " 23. A nváradai zenekedvelők estélye a Zöldfában
 " 23. A biharm. és nagyváradai nőegylet választmányi gyűlése.
 " 24. A biharmegyei és nagyváradai régészeti és történelmi egylet rendkívüli közgyűlése.
 " 27. A Szent-Lászlóról nevezett nagyváradai koldusápoló és fi-gyermek menedékház egylet közgyűlést tart.
 " 30. A jogakadémia ifjúság táncestélye.
 " 30. Jogász táncestély.
 Decz. 8. A kamara kültagjainak választása.
 " 29. A biharmegyei és nagyváradai nőegylet sorsjegyhuzása.
 " 30. A vármegye tisztújító közgyűlése.

Vidéki hírlapírók értekezlete Budapesten.

Az elmúlt hóban a »Nagyvárad« jubileuma alkalmából Nagyváradon tartott hírlapírói ünnepély központja volt azon értekeztet, melyen megbeszélték a vidéki hírlapírók helyzetének javítására irányuló teendőket. Horváth Gyula képviselő, a »Magyar Hírlap« főszerkesztőjének indítványára elhatározták, hogy a fővárosi hírlapírókkal együttes akciót indítanak egy országos hírlapírói segélyegylet érdekében s kimondták egyben, hogy december 8-ikán országos értekeztet tartanak Budapesten az »Otthon« írók és hírlapírók körében. Együttal az értekezteten beszélnék meg a vidéki hírlapírók belső ügyeinek rendezése czéljából alakítani szándékolt vidéki hírlapírók szövetségét.

A Nagyváradon tartott értekeztet határozatához képest Hindy Árpád, a »Koiozsvár« szerkesztője, mint értekezteti elnök és Fehér Dezső a »Nagyvárad« szerkesztője, mint értekezteti jegyző a következő levelet intézték Rákosi Jenőhöz, az »Otthon« írók és hírlapírók körének elnökéhez:

Nagyságos Rákosi Jenő urnak,
 az »Otthon« elnökének

Budapesten.

A vidéki hírlapíróknak fővárosi hírlapírók részvételével október hó 27-ikén Nagyváradon tartott értekeztete elhatározta, hogy a hírlapírói szövetség és segélyegylet megalakítása érdekében folyó évi december hó 8-ikán Budapesten újabb értekeztetet tart, s azon való részvételre, a hathatósbab siker érdekében, a fővárosi hírlapíró kollegákat is fölkeri.

Az értekeztet megbízásából azon kéréssel fordulunk igen tisztelt elnök urhoz, sziveskedjék az értekeztet megtartására a kör helyiségének átengedését a t. választmánynál kieszközölni, s együttal az értekeztetre a fővárosi hírlapíró kollegákat is meghívni.

Igen t. elnök urnak

kész hivei

Fehér Dezső,
 értekezteti jegyző.

Hindy Árpád,
 értekezteti elnök.

Magyarország vidéki hírlapíróihoz pedig a következő felhívást intézték:

Felhívás a vidéki hírlapírókhoz!

Az október hó 27-én Nagyváradon tartott vidéki hírlapírók értekeztetének határozatához képest tisztelettel kérjük a mélyen tisztelt kartárs urakat, hogy az országos hír-

lapírói szövetség és segélyegylet megalakítása érdekében Budapesten, december hó 8-án, az Otthon írók és hírlapírók körének helyiségében tartandó értekezteten minél számosabban megjelenni sziveskedjenek.

Fehér Dezső,
 értekezteti jegyző.

Hindy Árpád,
 értekezteti elnök.

UJDONSÁGOK.

Lapunk egyes számai a következő újletekben kaphatók:

Kiss Dávid kereskedése Fő-utca,
 Sonnewirth-léle bazárban Fő-utca,

Kádár és Kiss czégnél Kishíd-fő,

Kutasi D, papirkereskedésében Uri-utca,

Pauker Dániel papirkereskedésében Kis-piacz,
 Reich Sándor vegyeskereskedésében Szent-János-utca,

Mezey János fűszerkereskedésében Körös-utca.
 Reich Antal kereskedése Nagy-Fürdő-utca.

Frankl Mari tőzsde és hírlapelárusító Kereskedelmi csarnok palota Nagypiacz.

M. kir. dohány- és szivar-áruda Zöldfa-utca.

Ugyanezen helyeken előfizetések is elfogadtnak.

* A királyné névnapja. A »biharmegyei és nagyváradai nő-egylet« védnökének felséges asszonyunk Erzsébet királynénak névnapján, tegnapi délelőtti 10 órakor az olasz-i plébánia templomban ünnepélyes istentisztelet volt. A »Te-deum«-mal összekötött szent misét, melyen a nőegylet tagjai báró Gerliczy Félixné elnökölve élükön és az »Erzsébet-árvaház« növendékei is megjelentek, Dencs János esperes-plébános végezte, Brösztel Lajos és Körösy Endre káplánok segédletével. A névnap alkalmából a középületeket fellobogózták.

* B. Königswarder adománya. Mária Jozefinum név alatt gr. Almássy Györgyné a kores-gyermekek számára Sopron közelében, Mária Józefa főhercegnő protekturátusa alatt menedékházat alapít. Az új jótékony intézet czéljaira báró Königswarder Hermann 2000 frtot adott.

* Harangszentelés a szt.-Vincze intézetben. Már megemlékeztünk dr. Nogáll János felsz. püspök, nagyprépost azon újabb áldozatkészségéről, hogy az általa alapított Szent Vincze-intézetben egy szép kápolnát épített, hogy a város belső részétől távolabb eső hivatások is alkalmuk legyen megfelelő tágas istenházában ájtatosságuk végzésére. A szép kápolna építése már kész van, csak a festést, díszítést hagyták tavaszra, a mikor a falak teljesen kiszáradnak. A kápolna részére a bőkezű építető főpásztor egy harangot is készített, mely addig is, míg a kápolnát felszentelik, Isten dicsőségére szolgál s imára hívó szavával figyelmezteti vallásos kötelmeikre a környék katolikus lakosságát. A harangot tegnap szentelte fel dr. Nogáll János felsz. püspök a kebelbeli és udvari papság segédletével. A napokban felteszik a harangot rendeltetési helyére.

* A nagyváradai vendéglősök alapítványa. A vasárnap lezajlott jubileumi ünnepek egyik program-pontjáról: a tisztelgő küldöttségek fogadásáról részletesen megemlékeztünk. A tisztelgő küldöttségek közül lapunkban véletlenül kimaradt a nagyváradai vendéglősök és kávéások tisztelgése, mely pedig a többi közül éppen maradandó becse által emelkedik ki. A vendéglősök és kávéások ugyanis, mint már említettük, elhatározták, hogy alapítványt tesznek arra az emberbaráti intézményre, melynek létesítése főképen Sal Ferencz polgármesternék köszönhető. A városi árvaház-alap összegyűjtésében Sal Ferencz buzgólkodott fáradságtalanul s így bizonyára teljes lelki örömmel fogadta a vendéglősök alapítványát. Éppen ez okból a vendéglősök és kávéások tisztelgését a következőkben közöljük:

A nagyváradai vendéglősök és kávéások és a pinczer-egylet küldöttségét Czegléd Sándor

vezette; résztvettek a küldöttségben: Fekete László, Karger Sándor, Stern Herman és Harasnyai József. Czeglédy Sándor a következő beszédet intézte a jubilánshoz:

Nagyságos Polgármester ur!

Nekem jutott ez a valóban kiváló szerencse, hogy nagyságodat a vendéglősök, kávéosok és a pinézeregylet nevében üdvözljem husz éves jubileuma alkalmából és ezuttal letegyem nagyságod kezébe a vendéglősök, kávéosok s a pinézeregylet 1000 koronás alapítványát a N.-Várad városi árvaház javára, kérve nagyságodat, hogy rendeltetési helyére juttatni, bennünket pedig atyai pártfogásában megtartani méltóztassék. Isten éltesse szeretett polgármesterünket!

A polgármester láthatólag jóleső örömmel fogadta az alapítványt, melyet egy takarékpénztári könyvben nyújtott át a bizottság s szívélyes szavakkal, meleg kézsorítással köszönte meg az üdvözlést.

* **Bulgária másodszületett hercege.** A bolgár fejedelem nejeinek fiugyermeke született. Ágyudörgés hirdette az örvendetes eseményt. A miniszterek, a főpapok és a külföldi képviselők beirták nevüket a palotában kitett ivre. Az újszületett herceg a Cyrill nevet és Bulgária második koronázási városáról Preszlav hercegének címét kapta. A székesegyházban hálaadó istentisztelet volt, melyen a fejedelem és kísérete és a katonai és polgári hatóságok fejei voltak jelen. Feltűnt, hogy a metropoliták és a szent synodus tagjai nem voltak jelen az istentiszteleten. Mária Lujza fejedelemasszony állapota kielégítő. Az újszületett herceg is jól érzi magát. A szobranjében az elnök közölte a preszlavi herceg születését és indítványozta, hogy 10 tagú küldöttség választsassék meg, mely a fejedelmi pártak vigye meg a nemzetgyűlés szerencsekívánatait. Az indítványt egyhangulag határozattá emelték, mire a ház ülését esütörtökig elnapolták.

* **A második 150,000.** Daczára a liberális czégnél alatt dolgozó lapok vad szenvedélytől elvakult cikkeinek és busásan honorált közleményeinek, melylyel a több helyen keletkező néppárt érdekében kiadott »Mit akar a néppárt?« című felvilágosító füzetet fogadták és pertraktálták, az el nem tagadható tények azt mutatják, hogy a kis füzet igen terjed és szívesen fogadott olvasmánya a közönségnek. Mutatja ezt az is, hogy az első kiadás 150,000 példányban jelent meg s már teljesen elfogyott. Most a második kiadásból ismét másfél százezer példányt készítenek, még pedig a lehető leggyorsabban, hogy a párt központi irodájához sokfelől érkező megkereséseknek eleget tehesenek.

* **Értekezlet a mezőgazdasági statisztika ügyében.** Tegnap a városházán R á c z Mihály főjegyző elnöklése alatt ifj. Rimler Károly főkapitány, Márkus János hegybíró, Horváth és Kassay mezőbírók, továbbá a mezőgazdasági statisztika összeírásával megbízott községi tanítók értekezletet tartottak. Megbeszéltek az összeírás módozatait, a területek beosztását stb.

* **A járvány nem szűnik.** A járványbizottság tegnap délelőtt ismét ülést tartott a városházán, Sal Ferenc polgármester elnöklése alatt. A bizottság tagjai közül jelen voltak: dr. Baróthy Ákos tb. főorvos, előadó ifj. Rimler Károly főkapitány, dr. Berkovits Miklós, dr. Korda Kálmán, dr. Berkovits Zsigmond, Stark Gyula és Szűts Dezső fogalmazó. Az előadó jelentést tett a járvány állapotáról, mely szerint a legutóbbi üléskor november 12-én volt a város területén 48 vörheny beteg; — november 19-ig megbetegedett 10 gyermek. Az egy hét alatt meghalt 2, meggyógyult 15, maradt betegen 41, tehát 7-el kevesebb, mint egy hét előtt volt. A 41 beteg városrészenként a következőképp oszlott meg: Újvároson 12, Olasziban 18, Váralján 11. Ebből látható, hogy míg előbb a járvány fészke

Váralja és Velence volt, addig most Olasziban van legtöbb beteg. Tekintettel, hogy a betegek alig kevesbedtek, a bizottság a járvány e heti eredményétől teszi függővé, hogy december 1-én a bezárt iskolák megnyitassanak.

* **Sajnálatos botrány a Kis-Piaczon.** Ritkán történik Nagyváradon olyan csinos kis »félreértés«, mint a napokban a Szent-László-téren A holmi kofa-harcok, konfortáblis-hecczek már megszokottak, hát kissé pikánsabb látványt inszenizozott két előkelő társadalmi állású egyén. Merő »félreértés«-ből a botnak a vastagabbik végével tisztelték meg egymást. Mint halljuk, a kissé kényes és »fájdalmas«-ügyet a lovagias térre terelték.

* **A v.-velencei kópárhuzammü ügye.** A velencei kópárhuzammüre vonatkozólag tegnap adta be a városi mérnöki hivatal műszaki jelentését. Első sorban visszautasítja Knapp Ferenc azon kijelentését, hogy a kérdéses vízmü nem a technikai elvek követelményeinek megfelelően létesítették. Részletesen leírja ezután a munkálatok eltérő kivitele teljesen kizártnak volt tekinthető, továbbá hogy a kolozsvári-utcai telkek védelmére épülő párhuzammü az alsóbb birtokosok telkeit sem most, sem a jövőben nem veszélyeztetik; ennél fogva véleményezi, hogy Knapp Ferenc és Miskolczy Barnabás panaszait mint teljesen alap nélkülieket, illetőleg olyanokat, melyek a munkálatoktól független, eselleges vizmosások által okozott károkkal a várost célozzák terhelni, utasitassanak vissza.

* **A zágrábi anyák.** A zágrábi királynak alatt történt botrányok hősei és a magyar lobogó meggyalázói felett ítéletet mondott a zágrábi törvényszék. Az elítélt diákok anyái Vidricsné vezetése alatt kihallgatásra akarnak menni a királyhoz, hogy fiaik megkegyelmezését kérjék. Az ítéletet különben a zágrábi közönség meglehetősen rezignációval fogadta. Sok ember azonban fekete karszalaggal jár az utcán, sőt löbber gyászszalagös nemzeti zászlókat is ki akartak tűzni, a tüntetésnek ez a neme azonban az ellenzéki pártok közbenjárására elmarad. Ennek ellenében sokfelől hangzoztatják, hogy farsangban nem kellene báloznia az ifjuságnak.

* **A megörvendeztetett varróleányok.** Várad-Velence és Váralja ismeretes a többi közt arról, hogy ott lakik a legtöbb varróleány N.-váradon, akik közül igen sok a szegény, sőt egyik-másik a tüvel végzett keserves munkával tartja fenn anyját, testvéreit. Néhány ilyen szegény leány összebeszél s olyan tette határozta el magát, a melynek most a varróleányok körében nagy ribillió a következménye. Közösen kérvényt intéztek a b. Hírsh-féle alapítvány kezelőjéhez Budapestre, lefestették szegénységüket és kiemelték, hogy helyzetük javítására még egy varrógépet sem tudnak beszerezni. A napokban megérkezett a válasz a kérvényre egy társakéren. A szegény leányok közt egy-egy új varrógépet osztottak ki, némi pénzösszeggel. Azóta Kátóna-város, Hebron rózsái csillogó gépekről álmodnak s egész sereg varróleány készül folyamodni az alapítványhoz hasonló segélyért.

* **Ismét lefüleltek egy Fülét.** Füle István kárpitos segédnek nem elég a keresménye ahhoz, hogy tisztességesen megéljen, ur akar lenni. Ahhoz pedig sok pénz kell. Pénz! Az a legkevesebb, könnyű uton lehet azt szerezni, csak egy kis bátorság, meg még más valami kell hozzá. És Füle Istvánban meg volt mind a kettő. Gazdájától Ács Mihály kárpitostól ellopott egy csomó szerszámot és anyagot. Ezért azután úgy járt, mint nemrég az a másik Füle, akit lefüleltek.

* **Jellasics körözö levele.** Mikor Petőfi azt a költeményét, a mely így kezdődik: »Fut Bécs felé Jellasics, a gyáva,« — akkor adták ki a futó bán után az alábbi körözö levelet. — A körözö levél számos, a szabadságharcból maradt nyomtatványok között került a magyar nemzeti muzeumba — s így hangzik egy része:

A vitéz kalandor életrajza.

Neve: Jellasics Herosztrát, a kedves rebellis; e név a szabadságharc akasztófájának függő címere, a zsarnokság szégyenkönyvének átok ígéje s az önnépét öldöklő horvát bánnak halálitélete már is véres betűkkel van beírva a magyarok történetkönyvébe. Kora: Mivel a futó horvát bán nem születik, hanem válik azzá, éveinek számát nem tudhatni: annyi bizonyos, hogy szökő évben született, s eléggé érett gyümölcse a — börtönnek. — A további közlemények már igen erős kifejezéseket tartalmaznak.

Ilyen jó véleménynyel voltak akkor a magyarok Jellasics felől. Nem csoda, hiszen a miniszterelnök — nem Bánffy Dezső volt.

* **A fővárosi rablógyilkosság.** Említettük már, hogy Budapest a Ferencvárosban Velkovics Gitan szerb marhahajtsárt ismeretlen tettesek meggyilkolták és kirabolták. A rendőrség az esetről táviratilag értesítette a környékbeli csendőröket, minek következtében a gyilkosok valószínűleg már kezében is vannak. A rablógyilkosságra következő éjszaka ugyanis az ócsai csendőrök egyik őrzárata az ócsai határban két emberrel találkozott és igazolásra szólította föl. A két éjjeli vándor nagyon zavaros feleleteket adott, nem is tudta magát kellőképpen igazolni. A csendőrök erre letartóztatták. Az egyik Kovács János szentdomokosi, hevesmegyei születésű, 43 esztendő sóm. kath. vallású, nős, volt kocsmáros, a másik Horvát István alsónémedi születésű, 53 éves, református vallású, lopás miatt már két ízben büntetett gyári munkás; mind a kettő budapesti lakos. A mikor megmotozták őket, egy-egy revolvert találtak náluk, Kovács azonbankiül egy erős fokost is rejtgetett a kabátja alatt. Minthogy Kovácsnál nagyobb összeg pénzt is találtak, a melyről nem tudott beszámolni, fogva tartották őket és másnap értesítették a budapesti rendőrfőkapitányságot a fogásról. A rendőrség két detektívjét küldte Ócsára, akik ott és a környékén nyomoztak és vasárnap visszajöttek, magukkal hozva a két foglyot is. Minthogy a revolverek kaliberje 9 és 11 milliméter, megfelelő a Velkovics holttestén levő lövő sebeknek, azonkívül a fejsebe is olyan, mintha azzal a fokossal ütötték volna, a melyet Kovácsnál találtak, a pénzről pedig a gyanus emberek nem tudnak elfogadható módon beszámolni. Mikor kérdezték tőlük, hogy mit kerestek Ócsán, először azt felelték, hogy Szabó Sándornál voltak, aki jó czimborájuk és Ócsán lakik; utóbb aztán azt állították, hogy Szabó Sándor egy nyulat ígért nekik, azért mentek ki Ócsára. A rendőrség erre kihallgatta Szabót meg a testvérét s a kihallgatás során kiderült, hogy a két Szabónak, névszerint Szabó Sándor ócsai születésű 43 éves, lopás miatt már két ízben büntetett és Szabó Béni 39 éves lopás és emberölés miatt már büntetett napszamosnak alighanem szintén van valami köze a rablógyilkossághoz, mert először is azon kezdték, hogy ők sem Horváthot, sem Kovácsot nem ismerik, nem is látták. Mikor azután látták, hogy ennek a hazugságnak hamar a végére jár a rendőrség, Szabó Sándor egy kicsit engedett és azt vallotta, hogy Kovácsot mégis ismeri, de Horvátot már csakugyan nem. Szabó Béni megmaradt a mellett, hogy ő egyiket sem ismeri. Szabóék az alibijüket sem tudták igazolni, szóval az ő viselkedésük is annyira gyanus, hogy a rendőrség a Kovács és Horvát büntetését sejtí bennük s ezért nem is bocsájította őket szabadon. Zsarnay Győző rendőrtanácsos tegnap reggel Ócsára utazott, hogy maga vezesse a helyszínén a vizsgálatot, mert igen könnyen megeshetik, hogy régi bűnöknek a nyomára fog akadni, ha a kézrekerült emberek viselt dolgait jobban megvizsgálja.

* **Egyetemi párbaj.** Az egyetemi kör bizottsága, mint annak idején megirtuk, Baross János indítványára kemény hangú határozatot hozott Schulhof Géza joghallgató ellen, aki azzal az ürügygyel, hogy az egyetemi körben antiszemitazkodnak, belekötött a kör elnökébe, Komlóssy Arturba, a kivel azután meg is vitt. Schulhof ezért Baross is, meg a bizottságot is provokálta. Barossal — a mint megirtuk — kardpárbajt vívott, a melyben súlyos sebeket kapott. Most fölépülve sebeiből a kör bizottsága által kisorsolt kellemesi Melczér Gyu-

lával pisztolypárbajt vívott. A párbajozók kétszer váltottak golyót, de baj nem történt. A párbaj után a feleket bemutatták egymásnak, mert addig nem is látták egymást.

* **Nincs Péter! Nincs tehén!** Hétfőn reggel történt. I v á n R e b e k a cseszori lakos tehenet árult a piacon. Nem tudott azonban vevőt keríteni a jószágnak, pedig már fázott nagyon. Megkérte hát egy ismerősét N i n c s Pétert, hogy vigyázzon a tehénre, míg ő felmelegszik egy kicsit, ha pedig valaki ígér érte 21 frtot, adja oda. N i n c s Péter ígérte, hogy hűségese lesz és az asszony bizott benne feltétlenül, meg is adta az árát. Mikor visszament azon édes reménnyel, hogy már csak az alkut kell megerősíteni, fájdalommal látta, hogy se P é t e r, se t e h é n, se p é n z.

Nagy novemberi eladás. Szandicz Adolf divatruháza, Bémer tér, folyton azon fáradozik, hogy vevőinek időszerűt és előnyösét nyújtson, az előre haladt időt tekintetbe véve elhatározta, hogy az őszi és téli kelmek nagy részét rendkívüli leszállított áron alul kiárúsítja, ugyszintén emeleti terméiben téli felöltők igen előnyös árakban kaphatók.

* **Egy előkelőbb családból származó özvegy,** középkorú nő ajánlkozik mint házvezetőnő. A főzést is érti. Czim a kiadóhivatalba. 305 1—1

Vonatok érkezési és indulási ideje 1895. október 1-től.

Érkezik:	Indul:
Budapestre 2-18, 7-08, 1-48, 7-15, 8-42.	Budapest felé 2-14, 8-33, 11-37, 11-10, 2-22.
Kolozsvárról 2-19, 10-44, 11-17, 8-00, 8-38.	Kolozsvár felé 2-20, 7-15, 2-06, 8-58, 12-05.
Szegedre 8-80, 9-32, 5-30.	Szeged felé 4-25, 7-30, 10-20.
Aradról 9-32.	Arad felé 4-25.
Vaskóh-Belényesről 11-05, 9-09.	Belényes-Vaskóh felé 4-25, 1-48.
Gyoma-Kótról 10-05, 8-00.	Kót-Gyoma felé 6-55, 1-40.
Ermihályfalváról 8-10, 9-14	Ermihályfalva felé 6-45, 4-35.

A fekete számok az éjjeli időt jelentik.

Ezredéves kiállítás.

A történelmi épületek belseje.

A kiállítás történelmi főcsoportjának pompás épületeit már belül diszítik, festik csinosítják. Ez idő szerint a renaissance-épületben folyik legjobban a diszítő munka. Itt négy nagy termet H u s z k a József tanár tervei szerint festetnek, régi erdélyi XVII. és XVIII. századi falfestésekből vett motívumokkal. Ez a diszítési mód egyik legérdekesebb speciálitása lesz a magyar falfestésnek, amelynek emlékeit Huszka tanár évek hosszú során át gyűjtötte nagy szorgalommal. Magát a festést G ö t z festő v é g z i a tervező professzor felügyelete alatt.

Országos tornaünnep 1896-ban.

A magyarországi torna-egyesületek szövetségének a millennium évében rendezendő nagy tornaünnep közléről érdeklő az ország minden tornászát és sportemberét. Ennek a nagyszabású ünnepnek a tervezete már elkészült, s az országos torna- és sportbizottság legközelebb veszi tárgyalás alá. Maga a terv a következő:

Helye:

az ezredéves kiállítás versenytere.

Ideje:

1896. márczius vége, vagy június eleje. Közvetlenül a tanulók országos versenye előtt vagy után. Két napon át, úgy, hogy a második nap ünnepre essék.

Első nap.

Délelőtt 9 órakor. Próba a kiállítási versenyterén.

Délután 4—7-ig. Egyénekenkénti verseny ugyanott és pedig 2 csoportban.

1-ső csoport: Korlát, távolugrás, függeszkedés.
2-ik csoport: Súlyemelés, bakugrás, nyújtó.

Második nap.

Délelőtt 11 órakor. Ünnepélyes közgyűlés a Szent-Király-utcai Nemzeti tornacsarnokban.

Délután.

1. **3 órakor.** Az összes tornászok kivonulása katonai zene szó mellett a Szt-Király-utczán, kerepesi-uton, Erzsébet- és Teréz-köruton, Andrásy-uton át a Városligetbe, minden egyes zászlójával és jelző táblájával.

2. **4 órakor.** Az összes tornászok felvonulása a kiállítási versenyterre a szabadgyakorlatokhoz.

3. Üdvözlő beszédek.

4. Szabadgyakorlatok az összes tornászok által bemutatva.

5. Elvonulás.

6. Csapatornaszás.

7. **Versenyek.**

a) kötélhuzás, b) gyorsfutás.

8. Minta csapatornaszás.

9. Hajító labdajáték, mint verseny.

10. A győztesek kihirdetése.

11. Kivonulás a versenyterre.

12. Diszvacsoza, a díjak kiosztása.

Az iparcsarnok szoba fülkéi.

A fa és butor ipari kiállítás csoportbizottsága a napokban foglalkozott a terület végleges beosztásával, azonban még most se végezhetett teljesen, mert 24. nagybárára fővárosi kiállító még ezideig se nyilatkozott véglegesen, hogy az előjegyzett szobafülkét igénybe akarja-e venni, vagy nem. A csoportbizottság most felhívja ezeket a kiállítókat, hogy legkésőbbben e hónap 21-éig nyilatkozzanak, vajon kívánják-e a fülkét, mert aki nem jelentkezik, annak a hallgatását lemondásnak tekintik. Ezekben a szobán forgó szobafülkékben lesz majd a legszébb és legszemrevalóbb butorkiállítás, amelyben teljesen berendezett különböző czélú és különböző izlésű szobákat fognak itt bemutatni.

T A N Ü G Y.

Értesítés.

Vallás- és közoktatásügyi nagyméltóságú miniszter ur f. évi okt. 29-én kelt 40444. sz. rendelete kapcsán az idő rövidségénél fogva ez uton értesitem azon tanítókat, kik a mezőgazdasági statisztikai felvételek ügynökeiül alkalmazták, hogy a felvételek eszközzése czéljából f. november hó 20. és 30. közt a délelőtti órákban is iskolai szünetet tarthatnak.

Nagyvárad, 1895. november 19.

Sipos Orbán.

kir. tanfelügyelő.

E G Y L E T.

Meghívás.

A »Szent Lászlórol nevezett nagyváradi koldusápoló és figyermek menedékház-egylet« folyó hó 27-ik napján saját helyiségében d. u. 4¹/₂ órakor közgyűlést fog tartani.

Tárgy az 1896. évi költségelirányzat megállapítása.

Az érdekeltek tisztelettel meghívotnak.

Az elnökség.

Irodalom és művészet.

— **Iskola.** (Egyetemes katolikus tanügyi folyóirat.) A folyó évi november hó 15-én kiadott 9-ik számnak tartalma: A katolikus tanítók országos nagygyűlése, közli dr. Gyürky Odón, a 100-as bizottság jegyzője. Teendőink a katolikus népiskolák új tantervével szemben. A tanuló ifjúság az isteni tiszteletken. Az ismétlő iskolákról, írta Dreisziger Ferencz. A kultuszminiszter és a tanfelügyelők. Tárca: Az utolsó tanórán, Bodnár Gáspár bucsuelőadása az 1894/95. tanév végén. A közoktatási tanács és a tankönyv jóváhagyás kérdéséhez. Schultz Imrétől. Paedagogiai esetek megoldása, Czumbil Istvántól. A tanítók gyermekei és a tandíj. Gazdasági megfigyelések. Vegyesek.

— **Politikai Hetiszemle.** A folyó évi november hó 17-én megjelent 46-ik számnak tartalma a következő: V e z é r e z i k k: A politikai helyzet,

írta R. Belföld: Bánffy Dezső és Apponyi, írta Veritas. Külföld: Goluchowszky gróf akciója, írta Székely Sámuel. K ö z g a z d a s á g: Mezőgazdasági hitelintézet, írta Plutó. Tőzsde és pénzügy. Millénium: A kiállítás. K ö z o k t a t á s: Két memorandum. I r o d a l o m: Korszerűség az irodalomban, írta dr. Császár Elemér. M ű v é s z e t. A h é t r ő l.

— **Herkó Páter.** A folyó évi november 17-iki 46-ik szám, szokás szerint gazdag, változatos, élénk tartalommal, valamint igen sikerült illusztrációkkal jelent meg. Melegen ajánljuk ezen egyetlen katolikus élelclapot a t. közönség figyelmébe és pártolásába. Előfizetési ára nagyon csekély, félévre csak 2 frt.

— **Munkácsy Mihály hazajövele.** Említettük, hogy Wlassich miniszter az egész kormányval egyetértően megakarja nyerni Munkácsyt, hogy a millenniumra hazajöjjön s itthon megtelepedjék. A miniszter a képzőművészetek főfelügyelője czimével akarja felruházni a mestert s ezt az állást úgy akarja dotálni, hogy méltó legyen Munkácsyhoz. E napokban a mester magánkörben nyilatkozott az ő hazajöveleéről. Hivatalos felszólítást még sehonnan se kapott. A mi pedig új állását illetné, legjobban szeretné, ha a magyar kormány festészeti akadémiát létesítene. Ilyen intézetet kész örömet átvenne Munkácsy, mint annak igazgatója. Azt is mondta a mester, hogy ha a kormány csakugyan megvenné Ecce Homo czimű, most készülő nagyképet, mikor ezt a művét itt, Budapesten fejezné be Munkácsy.

— **Blaháné Debreczenben.** A »Debreczeni Reggeli Ujság« írja, hogy egyik munkatársa Budapestre jövet fölkereste Blaha Lujzát és a művésznő kijelentette, hogy a szinpadtól csakugyan megválna, de előbb az országban elbucszik a közönségtől. — Kijelentette, hogy buszó-körutját Debreczenben fogja megkezdeni s nyolcz estén szándékszik föllépni az ottani színházban. — Érdeke, hogy a művésznő diadalainak sorozata tulajdonképpen a debreczeni szinpad deszkáin kezdődött meg.

Hivatalos közlemények.

Hirdetmény.

A házbér jövedelem bevallása és a ház összeírás tárgyában.

A házbéradó három évi tartamára vagyis az 1896, 1897, és 1898. évekre való érvényével újból kivetendő lévén az ezen kivetés alapján szolgáló házbérjövedelem vallomások benyújtására a m. kir. pénzügyminiszterium f. évi 73075. szám alatt kiadott rendeletével az 1895. évi november hó 15-től 30-ig terjedő időt tűzte ki.

Felhivatnak ennél fogva a háztulajdonosok, hogy a nekik kézbesített házbérjövedelem vallomási ívet pontosan és a valóságnak megfelelő hűséggel töltsék ki, s azt a városi adóhivatal 10-ik számú szobájába november 30-ig okvetlenül nyújtsák be.

A háztulajdonos, vagy a háznak állandó haszonélvezője a házbér vallomását meghatalmazott által is eszközölheti, házbér eltitkolás esetén azonban az adómegrövidítés miatti felelősség a háztulajdonost terheli. Ha több a tulajdonos, a vallomást valamennyinek, vagy az általok e végre különösen felhatalmazottnak kell aláírni és a vallomás helyességéért valamennyi felelős.

(Itt következik a házbér adó tárgya és kiszámítási módja iránti felvilágosítás.)

Tényleges viszonyok és adatok iránt, melyekből bárkinek házbérjövedelme megítélhető, köteles mindenki tudomása szerint felvilágosítást adni, ha erre őt a hatóság közegek felszólítják.

A lakbérlok magán a bérvallomási iven bizonyítják a vallomás helyességét, nevének a háztulajdonos kötelességszerű felhívása folytán az illető rovatba bejegyzése által.

Az a házbirtokos ki a bevallási ívet annak kitöltése előtt, azaz mielőtt abba a bérösszeget bejegyezte volna a lakbérlokkel aláírta, annyiszor büntetettik 100 frttal, a hány bérlokkel követte el ezt a mulasztást.

A házbérjövedelem eltitkolása és valódan adatok bevallása jövedéki kihágást képez, mely az eltitkolt bérösszeg után járó adó 1—8-szorossával büntetettik. (1883. XLIV. t. cz. 100. §.)

Ha a házbirtokos és lakbérlok közötti egyetértésből szándékosan követte el az adó kijátszása s ez által az államkincstár megkárosítása, mindkét fél a megrövi-

Közgazdaság.

A gazda őszi teendői.

Ritkaságok közé tartozik az ideihez hasonló kedvező őszi. Valóban elmondhatjuk, hogy minden özvegy asszony is elkészülhetett idáig az őszi vetéssel. Annál inkább elvethette a vetés gondját minden munkabíró, szorgalmas gazda s így a tavaszi, nyári és őszi fáradságos munka után il dolce far niente karjaiba vetheti most már magát.

Korántsem. Egy igen fontos feladat vár most — az őszi vetés befejezése után — a gazdára abban, hogy földjeit tavaszi vetései alá kellőképp elkészítse. Mit értünk ezen eljárás alatt? azt, hogy tarlóföldjeinket lehetőleg mind felszántuk. Itt most az a kérdés, hogyan eszközöljük az őszi ugarolást? a sekély szántás a termő réteget nem gyarapítja s így nem sokat használ, a túlmély szántás pedig sok terméketlen földet hoz a felszínre, mely nem képes télen át egészen feloldódni, megtermékenyülni s így a növények táplálkozására alkalmas tápforrássul szolgál.

Legokoszerűbb ennél fogva a talajt fokozatosan mélyebbiteni, még pedig úgy, hogy egyszerre vagyis évente $1-1\frac{1}{2}$ hüvelyknynél több új földet fel ne hozzunk.

A talaj mélyítésének két célja van, az egyik a termőréteg szaporítása, a mely egyértelmű a növénytáp növelésével, a másik a porhanyítás, mely egyedül eszköze a minden irányban gyökerterjedés könnyítésének. Ez teszi érthetővé, hogy a gazdasági tudomány újabb vívmányai közé számítjuk a talajmélyítés elméletét, melyet ma már a modern gazda többé nem ignorálhat s melyet kell, hogy a többi parancsoltjai közé axiomául felvegye.

Az őszi ugarolással a tulajdonképeni őszi földmívelési munkálatokat befejeztük ugyan, de azért a gazda most se álmozdózik teljes pihenésről. A gazdasági ezerféle munkák oly lánccsalat képeznek, melyet az időjárás kivül semmi más körülmény meg nem szakíthat. Nyomban az ugarolás után következik a trágyahordás. Most minden kedvező percet erre használjunk fel, mert tapasztalásból tudjuk, hogy olyan tél is köszönthet be, mely az embert és a barmot egyaránt beszoríthatja egészen tavaszig fedél alá.

Nem tartom feleslegesnek e tárgynál ismét és újra felemlíteni a trágyázás mikéntjét.

Legczélserűbb a trágyát kihordáskor azonnal eltergetni azon okból, hogy földjeinken a uővénytáp egyenlően elosztassék, s hogy növényeink ez által egyenlő táplálkozásban részesüljenek. A kupacokba rakás káros következményeit minden gazda jól ismeri, de a megsokszorozás nem engedi, hogy a régi czopfot elhagyjuk és a jobbat kövessük. Mit mondanánk olyan gazdáról, a ki igavonó vagy hizó marháinak egy részét rendszeres ellátásban részesítené, más részét pedig tulságosan takarmányozná? Nem sütnők-e rá a pazarlás bélyegét? Mert valamint itt a pazarlás azt eredményezi, hogy a tulságos táplálás a táplálék egy részét emésztetlenül továbbítja ki az állati testből, épen úgy a trágyakupacokból kilugozott növénytápok kis helyen koncentrálvá csömört okoznak az odajuttatott növényeknek, más szóval azok tul buja táplálkozás folytán mindenféle bajnak, megdülésnek, roszadásodásnak — sokkal inkább kitétetnek.

Vajha valahára elérkeznék már a gazdasági téren is a jobb elismerésének és felkarolásának ideje.

Nagyvárad, 1895. november.

Rimler Pál.

A budapesti termény-tőzsde forgalma

1895. november 18.

Budapest, november 18. I. Készárúüzlet. Buzát ma mérsékeltén kínáltak, a vételkedv kedvező volt és szilárd irányzat mellett 30.000 q. hazai buza kelt el krral olcsóbb árakon vásároltak.

Tiszavidéki 100 q. 81 k. 9.07 frton.

Idegen buzákból ma nem volt forgalom.

Rozs irányzata emelkedett, ára 6.30 frton.

Tengeri és árpa irányzata nyugodt és csekély forgalma.

Zab irányzata szilárd. Elkelt 100 q. 6.55 frton.

II. Határidőüzlet. Amerikában a készletek apadóban vannak, a miért $\frac{1}{4}$ centes árhanyatlást jelentett minék folytán nálunk is emelkedtek az árak néhány krral. Különösen szilárd volt a rozs, melynek ára vételek folytán 4-5 krral javultak.

Előfordult kötéseik: buza őszre 7.22-7.28 frt, rozs tavaszra 6.32-6.36 frt, tengeri 1896. máj.-júniusra 4.53-4.57 frton, zab őszre 6.10-6.14 frt, káposzta-repce szeptemberre 10.90-10.95 forinton.

Zárlatkor maradtak: buza őszre 6.96-7.38 frt, buza tavaszra 6.94-6.95 frt, rozs tavaszra 5.33-5.35 frt, rozs tavaszra 6.24-6.43 frt, tengeri október-novemberre 6.60-6.75 frt, tengeri 1896. május-júniusra 6.—6.02 frt, zab őszre 5.75-5.77 frt, zab tavaszra 4.57-4.59 frt, káposzta-repce szeptemberre 10.85-10.90 frt, káposzta-repce augusztus-szeptemberre 10.90-10.95 frt.

Sertés-üzlet.

Kőbánya, nov. 14. Készlet: 18.794 drb. Urasági öreg nehéz I. rendű: 56-57 kr.; közép: 54-57 kr.; Fialat nehéz: 54-55 kr.; Fialat közép 54-55 kr.; Fialat könnyű 00-00 kr.; Szerbiai nehéz 53-54 kr.; közép 53-54 kr.; könnyű 00-00 kr.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1895. november 19-én

Magyar aranyjáradék 4%	121.—
Magyar koronajáradék	98.50
Magyar vasuti kölcsön aranyban $4\frac{1}{2}\%$	123.75
Magyar vasuti kölcsön ezüstben $2\frac{1}{2}\%$	100.—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	120.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	97.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyereséj sorsjegy-kölcsön	156.—
Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy kölcsön	142.—
Osztrák járadék papirban	99.50
Osztrák járadék ezüstben	94.75
Osztrák járadék aranyban	120.75
Osztrák korona járadék	100.50
1860. osztr. államsorsjegyek	149.—
Osztrák-magyar bankrészvény	1020.—
Magyar hitelbank részvény	448.50
Osztrák hitelintézet részvény	376.50
Osztrák-magyar államvasuti részvény	367.—
20 frankos arany (Napoleon d'or)	960.—
Német birodalmi márka	59.05
London vista	120.50
Paris vista	47.90
20 márkás arany	11.81

Cs. és kir. udvari tea-, rum- és cognac-kereskedés.

Cs. és kir. udvari tea-, rum- és cognac-kereskedés.

ALAPITTATOTT 1865.

Van szerencsének igen tisztelt vevőinket értesíteni, hogy Nagyváradon KISS DÁVID kereskedő urnál, Olasz, Fő-utca, a különlegességi tőzsde melletti külön üzlethelyiségében dusan felszerelt tea-, rum- és cognac-raktárt létesítettünk s árunk kizárólagos elárúsításával fea, nevezett cégét biztuk meg, miáltal a t. vevőközönségnek azon előnyt nyújt-hatjuk, hogy a legkínobb minőségű áruinkat eredeti árak mellett szolgálhatjuk.

Kérve, hogy a cégünk iránt eddig tanusított bizalmat és jóindulatot ezentúl is fentartani méltóztassék, maradunk

kiváló tisztelettel

DIETRICH és FIA,

ezelőtt DIETRICH és GOTTSCHLIG
cs. és kir. udvari szállítók.

299 2-10

Hivatkozással fenti közleményünkre, van szerencsém tudatni, hogy a tea-, rum- és cognac-üzletet **teu-kenyér, chokoládé, déli gyümölcs és más nevezetes csemege árúkkal bővíttem ki**, melyek mint különlegességek a legfinomabb minőségűek.

Az üzlet vezetésével **Diósy Ferencz** urat biztam meg, ki az áruk beszerzésénél a legnagyobb szakértelemmel eljárván, a legnevezetesebb cégeknek tette bevásárlásait és ez által abban a kellemes helyzetbe vagyok, hogy áruimmal a legmagasabb igényeknek is megfelelehetek.

Kiváló tisztelettel

KISS DÁVID.

Cs. és kir. udvari tea-, rum- és cognac-kereskedés.

ALAPITTATOTT 1865.

Cs. és kir. udvari tea-, rum- és cognac-kereskedés.

Értesítés.

A RIMANÓCZY-fürdőben a téli idény beálltával s a közöhasznak megfelelőleg a nagy bazin, zuhany és gőz

használat a folyó hó 16-ától fogva reggel 6 órától déli 12 óráig a férfiak és délután 2 órától este 7 óráig a nők rendelkezésére áll.

A nagy és kisebb bazinok vize naponként kétszer lebecsájtatik.

Rimanóczy fürdő- és szálloda gondnoksága.

302 3-3

338

895

Árverési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsának a folyó 1895. évi 18580-895. szám alatt kelt határozata értelmében az újvárosi füzési 6., 7., 8., 12., 13., 14. számú fatelepek folyó évi december hó 5-ik napján délelőtt 10 órakor a városház ülésstermében nyilvános árverés útján haszonbérbe fognak adatni.

Kikiáltási ár a 6., 7., 8. sz. elárúsító helyül használandó fatelepekre egyenkint 275-275 frt évi bérösszeg, a falerakodó helyül használandó 12., 13. és 14. sz. telkekre egyenkint 100-100 forint évi bérösszeg.

A bérlét 1896. év január 1-én kezdődik s tart az 1907. év december 31-ig terjedő 12 éven keresztül.

Kötelesek bérlők az általok bérelt területet a mérnöki hivatalnál »Utasítás« alapján saját költségükön korlátokkal bekeríteni.

A bérösszeg 4 egyenlő részletben évenyegyenként előre fizetendő a városi pénztárba.

Árverelni lehet szóval vagy zárt ajánlatok beadása által.

Árverelők tartoznak a kikiáltási ár 10%-át, vagyis a 6., 7. és 8. sz. teleknél egyenkint 27 frt 50 krt, a 12., 13., 14. sz. teleknél egyenkint 10 frtot készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban bánompénzül az árverés megkezdése előtt az árverelő küldöttség elnökének kezeihez letenni, vagy azt az 50 kros bélyeggel ellátott zárt ajánlataikhoz csatolni.

Zárt ajánlatok az 1895. évi december hó ötödik (5) napjának d. e. 10 órájáig a küldöttségi elnökhöz nyújtandók be s a zárt ajánlatokban határozottan megemlítendő, hogy az árverelő az árverés feltételeit ismeri, s azokat egész terjedelmében elfogadja. A fent kitett időn túl beadott zárt ajánlatok figyelembe nem vehetők.

A tett ajánlatok árverelőt a leütéskor azonnal, a város közönségét azonban csak a törvényhatósági bizottság jóváhagyása után kötelezik

Az árverési feltételek alólírott küldöttségi elnök hivatali helyiségében a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Nagyvárad, 1895. november 14-én.

Papp János

árverelő küldöttségi elnök,
gazdasági tanácsnok.

(303) 3-3